

Αριθμ.Πρωτ.: 1100/188/42278

Αθήνα, 15 Ιουνίου 2026

ΠΡΟΣ:

**Περιφέρεια Αττικής
Υπόψη Περιφερειάρχη
κ. Ν. Χαρδαλιά**

ΘΕΜΑ: Δημοπρατήσεις έργων με κριτήριο ανάθεσης τις προβλέψεις του άρθρου 86 του Ν.4412/2016

Αξιότιμε κε Χαρδαλιά,

Ύστερα από διαμαρτυρίες Εργοληπτικών Επιχειρήσεων-Μελών μας, μελετήσαμε τις ακόλουθες διακηρύξεις που προκηρύσσει η Περιφέρεια Αττικής και οφείλουμε να θέσουμε υπόψη σας τα ζητήματα νομιμότητας που εντοπίσαμε και τα οποία θα μειώσουν σημαντικότερα το επίπεδο ανταγωνιστικότητας που τελικώς θα αναπτυχθεί κατά τη διαγωνιστική διαδικασία.

Συγκεκριμένα, στη διακήρυξη του έργου «Κατασκευή Κεντρικού Συλλεκτήρα Χαϊδαρίου» συνολικής αξίας 11.500.000 € και στη διακήρυξη του έργου «Δίκτυο Αποχέτευσης Ομβρίων Υδάτων στις περιοχές Κοντόπευκο, Παράδεισος και Πευκάκια του Δήμου Αγίας Παρασκευής» συνολικής αξίας 16.500.000 € ως κριτήριο ανάθεσης έχει επιλεγεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας – τιμής, διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 86 του Ν.4412/2016.

Ωστόσο, η επιλογή αυτή, όπως έχει ενσωματωθεί στις διακηρύξεις, εμφανίζει σημαντικότερα ζητήματα νομιμότητας, αφού τα κριτήρια αξιολόγησης που τίθενται δεν προβλέπονται στην σημερινή μορφή του άρθρου 86.

Αναλυτικά :

- μετά την ψήφιση του άρθρου 86 του Ν.4412/2016 για την περίπτωση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, είχε προβλεφθεί στην παράγραφο 15 η έκδοση απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, στην οποία θα ορίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης, ή μπορεί να περιορίζεται η χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων. Επίσης, στην ίδια παράγραφο, είχε προβλεφθεί ότι στις δημόσιες συμβάσεις έργων, μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδονται εγκύκλιοι του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών σχετικά με τη στάθμιση των επιμέρους κριτηρίων ανάθεσης, τους συντελεστές βαρύτητας των κριτηρίων ανάθεσης που σχετίζονται με την τεχνική προσφορά, ανά κατηγορία έργου και μελέτης και ανά εκτιμώμενη αξία σύμβασης και ότι η εκάστοτε αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλίνει από όσα ορίζονται στις ανωτέρω εγκυκλίους, έπειτα από σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου.

- με την προσθήκη της παραγράφου 11.Α, που επέφερε η ψήφιση του Ν. 4782/2021, προβλέφθηκε η έκδοση απόφασης του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών - που εκδίδεται κατόπιν γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών - με την οποία θα καθορίζονται τα κριτήρια της παρ. 2 που δύναται κάθε αναθέτουσα αρχή να περιλαμβάνει στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, ενώ επίσης προβλέφθηκε ότι υποχρεωτικά μεταξύ των ανωτέρω κριτηρίων θα περιλαμβάνεται ως κριτήριο με συντελεστή βαρύτητας δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον η πλήρωση των στοιχειωδών κριτηρίων της εργαλειοθήκης της Ε.Ε. για τις κατασκευές, όπως καθορίζονται στο εκάστοτε ισχύον «Δελτίο Προϊόντος Πράσινη Δημόσια Σύμβαση (ΠΔΣ) για Κατασκευές». Επιπλέον, ρυθμίσθηκε τυχόν απόκλιση της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής από τα μη υποχρεωτικά κριτήρια μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Κατασκευών της ΓΓΥ του Υπ.Υποδομών και Μεταφορών.

Μέχρι σήμερα δεν έχει ακόμη εκδοθεί καμία από τις προβλεπόμενες Υπουργικές Αποφάσεις ή εγκυκλίους και κατά συνέπεια όταν επιλέγεται η χρήση του άρθρου 86 του Ν.4412/2016 στις διακηρύξεις έργων, η επιλογή των κριτηρίων, η στάθμισή τους και η αξιολόγησή τους θα πρέπει να περιορίζεται σε όσα κριτήρια ρητώς αναφέρονται στο άρθρο 86 του Ν.4412/2016 και όχι να εναπόκειται στην ελεύθερη και ανέλεγκτη βούληση και ευχέρεια της κάθε αναθέτουσας αρχής.

Συγκεκριμένα, στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 86 του Ν.4412/2016 περιγράφονται ρητώς ορισμένα κριτήρια, τα οποία, κατά την άποψη των Οργανώσεών μας είναι και τα μόνα που επιτρέπεται να υιοθετούνται από τις Αναθέτουσες Αρχές μέχρι να εκδοθούν οι προαναφερόμενες Υπουργικές Αποφάσεις και εγκυκλίους:

Αναλυτικά στην παράγραφο 2 του άρθρου 86 του Ν.4412/2016 προβλέπεται ότι :

«2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά κατά την κρίση της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης κόστους αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 87, περί κοστολόγησης του κύκλου ζωής, και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, ιδίως:

- α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, καθώς και η εμπορία και οι σχετικοί όροι,*
- β) η οργάνωση, τα προσόντα και η εμπειρία του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, στην περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης,*
- γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική υποστήριξη,*
- δ) οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η προθεσμία παράδοσης ή η προθεσμία ολοκλήρωσης ή περαίωσης,*
- ε) η παροχή της εγγύησης της παρ. 10 του άρθρου 72, περί εγγυήσεων,*
- στ) η προσαύξηση του προβλεπόμενου στα έγγραφα της σύμβασης χρόνου εγγύησης.»*

ενώ στην παράγραφο 3 προβλέπεται ότι:

«3. Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά, κατά την παρ. 2, εξειδικεύονται ιδίως σε:

- α) απασχόληση εργαζομένων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού κατά την έννοια του ν. 4430/2016 (Α' 205), για χρονικό διάστημα δώδεκα (12) τουλάχιστον μηνών πριν από τη συμμετοχή του οικονομικού φορέα σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,*
- β) διευκόλυνση της κοινωνικής ή/και εργασιακής ένταξης ατόμων που προέρχονται από ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού,*
- γ) καταπολέμηση των διακρίσεων ή/και*
- δ) προαγωγή της ισότητας ανδρών και γυναικών.»*

Δυστυχώς, από την εξέταση των ως άνω αναφερόμενων δύο διακηρύξεων της Περιφέρειας Αττικής, επιβεβαιώνεται ότι τα κριτήρια αξιολόγησης που έχουν τεθεί δεν ανταποκρίνονται σε αυτά που οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου ορίζουν και με βεβαιότητα θα αποθαρρύνουν την ανάπτυξη ανταγωνισμού στη διαγωνιστική διαδικασία, ενδεχόμενο που επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι και σε πρόσφατη ανάλογη δημοπράτηση έργου σας με το ίδιο ακριβώς κριτήριο ανάθεσης, συμμετείχε μόλις μία εργοληπτική εταιρεία.

Τονίζουμε ότι δεν υφίστανται απεριόριστη ελευθερία στην Αναθέτουσα Αρχή να θέτει υποκειμενικά και ανέλεγκτα κριτήρια, συνθήκη που σημειώνεται ρητώς στην παράγραφο 9 του άρθρου 86 του Ν.4412/2016 :

«9. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων, τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες».

Με δεδομένο ότι τα Μέλη των Εργοληπτικών Οργανώσεών μας έχουν μεγάλη τεχνική εμπειρία και την απαιτούμενη χρηματοοικονομική επάρκεια για να ανταπεξέλθουν στην υλοποίηση των αναφερόμενων υδραυλικών έργων, παρακαλούμε να προσδιοριστεί συνάντηση των Προεδρείων των Οργανώσεών μας μαζί σας, ώστε να σας αναλύσουμε τους λόγους που οι συγκεκριμένες διακηρύξεις θα αποθαρρύνουν τη συμμετοχή μεγάλου μέρους εργοληπτικών εταιρειών, μηδενίζοντας ουσιαστικά τον ανταγωνισμό κατά τη διαγωνιστική διαδικασία, γεγονός που θα αποβεί εις βάρος του έργου και της σωστής αξιοποίησης των διατιθέμενων πόρων για αυτό.

Για την ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ των Εργοληπτικών Οργανώσεων

ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΣΕΔΕ και ΣΑΤΕ

Ο Πρόεδρος της ΠΕΔΜΕΔΕ

Ο Πρόεδρος της ΠΕΣΕΔΕ

Ο Πρόεδρος του ΣΑΤΕ

Κωνσταντίνος Γκολιόπουλος

Φώτης Κουβουκλιώτης

Ζαχαρίας Αθουσάκης

www.pedmede.gr

www.pesede.gr

www.sate.gr